

Önkormányzati Pénzügy 2011. szeptember

Csecserits Imréné

A gazdálkodás szabályszerűségének hiányosságai

A helyi önkormányzatok a 2010. évben 3 500 millió Ft kiadást teljesítettek, a könyvviteli mérlegük szerint 11 200 millió Ft értékű vagyonnal rendelkeztek. A kiadások teljesítéséhez növekvő mértékben külső forrásokat vettek igénybe, amelynek döntő részér költségvetési szerveik, vagy többségi tulajdonukban lévő gazdasági társaságai közreműködésével felhalmozási célú kiadásokra fordították.

A helyi önkormányzatokról, az ÁSZ-ról és az államháztartásról szóló törvények az ÁSZ feladatává tették a helyi önkormányzatok gazdálkodásának ellenőrzését. Ezen ellenőrzést az ÁSZ változó tartalommal, de folyamatosan végzi. Az ellenőrzések tapasztalataitól okulva lehetőség van a gazdálkodás hiányosságainak, hibáinak felismerésére, a szükséges döntések meghozatalára, intézkedések megtételére. Ehhez kívánok hozzájárulni néhány fontos ellenőrzési tapasztalatra történő figyelemfelhívással. **Új ÁSZ célok**

Az Állami Számvevőszék a 2011. évben életbe lépett stratégiája szerint „*az önkormányzatok ellenőrzése során azok pénzügyi-gazdasági helyzetét értékeli, kockázatait feltárja, valamint az ellenőrzések helyszíneit objektív mutatószámrendszer alapján választja ki*”. E – 2011-2015. évekre szóló – stratégia rögzíti, hogy az ellenőrzéseknek témaválasztásuk, megközelítésük és elért eredményeik által hozzáadott értéket kell teremteniük, a közpénzek felhasználásában kimutatható megtakarításokat, a gazdálkodás javítását kell eredményezzék. E célkitűzéseknek megfelelően összeállított ellenőrzési program alapján végzi a helyi önkormányzatok gazdálkodási rendszerének ellenőrzését.

Az ellenőrzés 2011-ben a korábbi évekhez képest eltérő kiválasztási módszerrel és megújult tartalommal indultak. Az ellenőrzési **helyszínek kiválasztása** a helyi önkormányzatok pénzügyi, gazdasági helyzetének, működési kockázatainak elemzésével történt. Ennek során a kincstári adatokra épülő mutatószámok alapján kockázatelemzés készült, amelynek figyelembevételével kiválasztott önkormányzatok közül most Emőd, Vásárosnamény városok és Felcsút község önkormányzatai gazdálkodási rendszerének ellenőrzése fejeződött be. Az elkészült jelentések az ÁSZ honlapján (www.ASZ.hu) megtekinthetők. Ezen ellenőrzések lehetőséget adtak annak vizsgálatára is, hogy az ellenőrzési program és a kapcsolódó útmutatók, munkadokumentumok az ellenőrzést végzők részére jól áttekinthetők-e, a feladatok meghatározása jól struktúrált, logikai keretben történt-e, a kérdések megalapozott megválaszolásához elegendő és megfelelő ellenőrzési dokumentumok lettek-e kijelölve.

Az ÁSZ 2011. évi ellenőrzési tervében az ellenőrzés céljaként a következők szerepelnek: a helyi önkormányzatoknál a vagyoni, pénzügyi helyzet minősítése, valamint annak rendszerszerű értékelése, hogy a vagyongazdálkodás területén megfelelően kialakították, működtették-e a belső kontrollrendszert; a pénzügyi helyzet meggyen-

gülésében, a gazdálkodás kockázatai növekedésében milyen szerepet játszottak a helyi önkormányzatok döntései, a szubjektív (belső) és az objektív (külső) körülmények, tényezők; milyen módon biztosított a tulajdonosi érdekek érvényesítése a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságoknál, hasznosultak-e a korábbi számvevőszéki ellenőrzések megállapításai, javaslatok; továbbá annak értékelése, hogy a vagyongazdálkodási feladatokkal kapcsolatos döntések meghozatalát és azok végrehajtását az eredményes és célszerű gazdálkodás elveivel összhangban végezték-e.

Az ÁSZ a 2011. évi ellenőrzés előkészítése keretében elvégzett kockázatelemzés alapján a megyei és megyei jogú városi önkormányzatoknál a pénzügyi kockázatokra és az ezzel összefüggő korábbi javaslatok megvalósítására tért ki. A gazdálkodási rendszer ellenőrzéséhez készült program további pontjaiban meghatározottakat ezen önkormányzati körben egy későbbi időpontban ellenőrzi. Az említett három önkormányzatnál lett az ellenőrzés teljes körű.

Az önkormányzatok pénzügyi helyzetét a hagyományos költségvetési szerkezet helyett a CLF módszerrel elemeztük. Külön értékeltük a működési és külön a felhalmozási egyenleget. Különös figyelmet fordítottunk a kötelezettségek finanszírozhatóságára. Ellenőriztük az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetének, gazdálkodási stabilitásának, (fenntartható fejlődésének) megtartása, kialakítása, biztosítása érdekében tett intézkedéseket (döntéseket) és azok hatását. Ennek során áttekintettük, hogy az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokról szóló döntések előkészítése során vizsgálták-e a pénzügyi egyensúly fenntartását veszélyeztető kockázatok; intézkedtek-e az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalások pénzügyi kockázatainak csökkentése, és a pénzügyi egyensúly biztosítása érdekében; az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalások pénzügyi kockázatainak kezelésére hozott intézkedések és egyéb tényezők biztosították-e a pénzügyi egyensúlyt, a fizetőképességet, a gazdálkodás stabilitását; veszélyeztetik-e jelenlegi ismereteink szerint a pénzügyi egyensúly fenntartását a 2010. évet követő években esedékes adósságterhek törlesztő részletei.

A vagyongazdálkodás ellenőrzése kiterjedt a vagyon értékének, összetételének, 2007-2010. évek között a vagyonváltozást előidéző okok elemzésére. A vagyongazdálkodás belső kontrolljai azonosításának és működésének ellenőrzése keretében a vagyonértékesítés és a vagyonhasznosítás, valamint a finanszírozási célú pénzügyi műveletek folyamatait értékeltük.

A vagyongazdálkodás területén a szabályozottságban rejlő kockázatot alacsonynak minősítettük, ha a szabályozottság megfelelő védelmet nyújtott a vagyongazdálkodással összefüggő hibák bekövetkezése ellen. Közepesnek minősítettük a vagyongazdálkodás szabályozottságában rejlő kockázatot, amennyiben a szabályozottság a lehetséges vagyongazdálkodási hibák többsége ellen védelmet nyújtott. Magasnak értékeltük a vagyongazdálkodás szabályozottságában rejlő kockázatot, ha a szabályok – kialakításuk hiányában, vagy hiányos kialakításuk miatt – nem nyújtottak elegendő védelmet a lehetséges vagyongazdálkodási hibákkal szemben.

Felmértük a belső kontrollokban rejlő kockázatot, minősítettük a kontrollok működését és meghatároztuk, hogy a vagyongazdálkodás folyamatában mely kontrollok nem biztosították a működésbeli hibák megelőzését, feltárását, kijavítását, és ezáltal veszélyeztették az eredményes, megfelelő működést.

A vagyongazdálkodási folyamatokban alkalmazott belső kontrollok működésének vizsgálatát többlépcsős megfelelőségi tesztek útján végeztük. Az ellenőrzött területek könyvviteli tételei alapján (meghatározott tételszám felett egyszerű véletlen minta alapján) történt a vagyongazdálkodás belső kontrolljai működésének a megítélése. Az ellenőrzés során alkalmazott módszer – többlépcsős megfelelőségi teszt – lényege, hogy a kiválasztott minta ellenőrzését csak addig végeztük, amíg elegendő és megfelelő bizonyítékot nem szereztünk a vizsgált folyamatok kulcskontrolljai működésének megfelelő vagy nem megfelelő voltáról.

A vagyongazdálkodás területén azonosított kontrollok működését kiválóan értékeltük abban az esetben, ha azok működése megfelelt a hibák megelőzésére és kijavítására meghatározott szabályozásnak és a legmagasabb szintű elvárásoknak. Jónak minősítettük a vagyongazdálkodás területén azonosított kontrollok működését, ha a megállapított kisebb (tolerálható mértékű) hiányosságok nem veszélyeztették a vagyongazdálkodás ellenőrzött területei hibáinak megelőzését és kijavítását. Amennyiben a kontrollok működésében túl sok hiányosság fordult elő ahhoz, hogy a kontrollok biztosítsák a vagyongazdálkodási hibák megelőzését, feltárását, kijavítását és ezáltal veszélyeztették az eredményes, megfelelő vagyongazdálkodást, a kontrollok működése gyenge minősítést kapott.

Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságoknál a tulajdonosi felelősség érvényesítését eredményesnek minősítettük, ha a közfeladat-ellátás átadására vonatkozó döntést szakmai-gazdaságossági elemzés alapozta meg, az utólagos szakmai-gazdasági értékelés igazolta, hogy a közfeladat-ellátás választott szervezeti formája révén javult az ellátás szakmai színvonala, bővült az eszközellátottság; a képviselő-testület meghatározta az önkormányzat többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságával kötött szerződésekben a szolgáltató feladat-ellátási kötelezettségeit és az ahhoz kapcsolódó feladatmutatók mennyiségét; a szolgáltató teljesítette az önkormányzattal kötött szerződésben előírt feladat-ellátási kötelezettségét, és a közfeladat-ellátáshoz kapcsolódó mennyiségi naturális mutatók teljesítésének mértéke elérte vagy meghaladta a 100%-ot; továbbá a felügyelő bizottságba delegált tagok a pénzügyi-gazdasági döntéseknél az önkormányzattal előzetesen egyeztetett álláspontot képviselték, és eleget tettek beszámolási kötelezettségüknek.

Az ellenőrzött önkormányzatok közül egy rendelkezett többségi tulajdonában lévő gazdasági társasággal, így az arra vonatkozó megállapításokból általános következtetések még nem vonhatók le.

Az Önkormányzat gazdálkodási rendszerének korábbi ellenőrzésekor tett szabályszerűségi és célszerűségi javaslatok hasznosulását utóellenőrzés keretében ellenőriztük.

Az ellenőrzés egységességének elősegítése érdekében az ellenőrzést végzők számára ellenőrzési útmutató, valamint a részletes kérdéseket és a megállapítások dokumentálását tartalmazó munkalaprendszer készült. Az ellenőrzés előírt szempontok szerinti elvégzéséhez az egyes témakörökben kialakított főkérdésekre adandó válaszhoz az ellenőrzés elvégzésének alapját az ellenőrzési program mellékletét képező teljesítmény-ellenőrzési kérdésszék és a kapcsolódóan meghatározott kritériumok, adatforrások, valamint a fogalmak egységes tartalmát meghatározó fogalomtár biztosították.

A helyszíni ellenőrzés során kitöltött – az ellenőrzést végző számvevő és a polgármesteri hivatal felelős köztisztviselője által aláírt – ellenőrzési munkalapokat, azok kitöltési útmutatóit, továbbá a megfelelőségi tesztek dokumentumait a helyszíni ellenőrzés befejezésekor a polgármester részére átadtuk. A közösen aláírt, elfogadott megál-

lapításokat tartalmazó munkadokumentumok átadásával segítséget nyújtottunk a feltárt hiányosságok megszüntetéséhez, a belső kontrollok célszerű, hatékony kialakításához, valamint a vezetői ellenőrzés és a belső ellenőrzés tartalmi fejlesztéséhez.

Az ellenőrzések főbb tapasztalatai

A pénzügyi kockázatok kezelésével kapcsolatos tapasztalatok

- A pénzügyi helyzet elemzéséhez alkalmazott CLF módszer igényelte önkormányzati összevont, nettósított adatok kinyerhetők voltak a MÁK központi információs rendszere részére az önkormányzatok által leadott éves költségvetési beszámolók 80-as űrlapján szerepeltetett adatokból. Az adatok tartalmi megfelelőségét a korábbi ellenőrzések során szerzett tapasztalatok alapján a főkönyvi könyvelési adatokkal a helyszínen egyeztettük, az előírásoktól eltérést nem állapítottunk meg.
- A hosszú lejáratú kötelezettségek mértékét, évenkénti változását a költségvetési beszámolók tartalmazták, azonban ezen kötelezettségek forrásai – folyó (működési) vagy felhalmozási bevétel, vagy éppen egyéb vagyon – nem voltak megállapíthatók, mivel azokat az önkormányzatoknál nem számszerűsítették.
- A hosszú lejáratú kötelezettségek jövőbeni teljesítésének konkrét évenkénti forrásait sem a kötelezettségvállalásra vonatkozó képviselő-testületi döntések előkészítésékor, megalapozásakor, meghozatalakor, sem más dokumentumban nem rögzítették. Jellemző a „saját forrás”, a „helyi adóbevétel”, esetenként az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás segítségével megvalósuló beruházás révén elérni tervezett bevételnek a megjelölése, annak évenkénti, összegszerű bemutatása nélkül, azonban ezen bevételek realizálási kockázatait a döntés-előkészítés keretében nem mutatták be.
- Az Ötv. adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás felső határára vonatkozó előírás betartását az önkormányzatok vizsgálták, annak előírásai azonban nem elegendők a túlzott mértékű eladósodás megakadályozására.
- Az önkormányzatok az évenkénti költségvetési koncepció tárgyalása során rendszeresen foglalkoznak kiadás-csökkenést, bevétel-növelést biztosító lehetőségek feltárásával, azonban a hozott döntések eredményeként elérni kívánt kiadás megtakarítás illetve bevétel növekedés összegét csak nagyvonalakban határozzák meg. Ezen hiányosság miatt nem történik meg a tervezett és a végrehajtás során elért tényleges megtakarítás összegének összehasonlítása, az eltérés okainak feltárása.
- A változó kamatozással tett adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás kockázatairól a döntést előkészítő anyagok nem adnak tájékoztatást.
- A devizában (jellemzően euróban vagy svájci frankban) történt adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás árfolyamkockázatára a döntést előkészítő anyagok nem adnak tájékoztatást.
- A kötvénykibocsátásra vonatkozó döntés során az ebből származó bevétel konkrét felhasználási területét nem határozták meg, és ez a későbbiekben is csak fo-

kozatosan, a végleges jellegű felhasználáskor történik meg. Ezáltal elmarad annak értékelése, hogy a bevétel célszerű használatára megtörtént-e, az elvárt következményeket elérték-e.

- A céljellegű támogatások esetében a döntést megelőzően nem történik meg annak elemzése, képviselő-testület részére bemutatása, hogy ez milyen mértékben befolyásolja a költségvetési hiány alakulását.

A vagyongazdálkodási folyamatok szabályozottságával kapcsolatos tapasztalatok

A szabályozottság ellenőrzését az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet és az ezek alapján az államháztartásért felelős minisztérium (korábban a Pénzügyminisztérium) honlapján közzétett belső kontroll kézikönyv belső kontrollrendszerre vonatkozó követelményeit figyelembe véve végeztük. A kontrollrendszer még a vagyongazdálkodás területére leszűkítve is rendkívül összetett, szerteágazó követelményrendszer, amelyből – a korábbi ellenőrzési tapasztalatokat áttekintve – a kiemelkedő jelentőségűnek ítélt területek kerültek most az ellenőrzési feladatok közé. Az ellenőrzési feladatokban a kontrollkörnyezet kialakításával, a kontrolltevékenységek meghatározásával kapcsolatos kérdések szerepeltek a kontrollrendszer többi területéhez viszonyítva hangsúlyozottabban.

A szabályozottság hiányosságai az ellenőrzött önkormányzatoknál magas, illetve közepes kockázatot jelentettek a feladatok megfelelő végrehajtásában.

A **kontrollkörnyezetet** érintően a mai jogszabályi környezetben elvárás, hogy a költségvetési szerveknél a vezetők pozitív kontrollkörnyezetet hozzanak létre:

- következetes írásos szabályozásokkal,
- világos, egyértelmű kommunikációval,
- a feladatok, hatáskörök és jogkörök pontos meghatározásával,
- a munkatársak folyamatos képzésével,
- megfelelő erkölcsi légkör kialakításával,
- az etikátlan magatartás kiszűrésével, szankcionálásával.

A kontrollkörnyezet kialakításánál jellemzően a következő **hiányosságok** fordultak elő:

- a polgármesteri hivatal szervezeti és működési szabályzata a jogszabályi követelményeknek hiányosan felelt meg,
- adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzattal nem rendelkeztek,
- a céljellegű támogatások nyújtására, ellenőrzésére és közzétételére vonatkozó eljárásrendet nem alakították ki,
- nem határozták meg a szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjét, valamint az etikus magatartással kapcsolatos elvárásokat.

A kockázatkezelés rendszerének kialakításával kapcsolatosan elvárás, hogy

- először fel kell tárni, és meg kell ismerni azokat a kockázatokat, amelyek a költségvetési szerv céljainak elérését veszélyeztetik, majd
- a kockázatokat jellegük, felmerülési helyük, hatásuk súlyossága és bekövetkezési valószínűségük stb. szerint elemzés útján rangsorolni kell,
- ezt követően meg kell határozni azokat a szervezet egészére, illetve az egyes szervezeti egységekre vonatkozó „tűrőhatárokat”, amelyek felett intézkedéseket kell foganatosítani,
- végül dönteni kell arról, hogy a kockázatokat, illetve hatásukat milyen módon kívánja a vezetés mérsékelni, elkerülni, és/vagy bekövetkezési valószínűségüket csökkenteni.

A kockázatkezelés rendszerének kialakításánál jellemzően a következő **hiányosságok** fordultak elő:

- nem, vagy hiányosan tárták fel és nem, vagy hiányosan határozták meg a vagyongazdálkodás külső-belső kockázatait,
- nem dolgozták ki a vagyongazdálkodás főfolyamatára a kockázatokra adható válaszlépéseket,
- nem kezdeményezték a vagyongazdálkodás magas kockázatúnak értékelt területeinek belső ellenőrzés keretében történő ellenőrzését.

A kontrolltevékenységeket legalább a következő területekre kell kialakítani:

- engedélyezési és jóváhagyási eljárások,
- információkhoz való hozzáférés,
- fizikai kontrollok (hozzáférés az eszközökhöz),
- beszámolási eljárások.

A kontrolltevékenységek kialakításánál jellemzően a következő **hiányosságok** fordultak elő:

- nem írták elő a vagyonhasznosítással kapcsolatban a döntés előkészítés folyamatában a költség-haszon elemzés készítésének kötelezettségét,
- nem szabályozták a finanszírozási célú pénzügyi műveletekkel kapcsolatban a pénzügyi kockázatok döntés előkészítési folyamatban történő felmérésének, valamint a futamidő egyes éveit terhelő kötelezettségek költségvetési egyensúlyra gyakorolt hatása vizsgálatának kötelezettségét,
- nem határozták meg általános követelményként a vagyongazdálkodással kapcsolatos szerződésekben, egyéb dokumentumokban az önkormányzat tulajdonosi jogainak, érdekeinek védelmét szolgáló garanciális elemek rögzítésének kötelezettségét,

Az **információ és kommunikáció** kialakításánál követelmény, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljussanak az illetékes külső-belső szervezetekhez, személyekhez, valamint az adott információs rendszer hatékonyan, megbízhatóan és

pontosan működjön, egyértelmű legyen a beszámolási szint, határidő és mód. A kezelt közérdekű és személyes, bizalmas adatok miatt rendelkezni kell a törvényi előírással összhangban álló adatvédelmi, adatbiztonsági szabályzattal.

Az információ és kommunikáció szabályozásánál jellemzően a következő **hiányosságok** fordultak elő:

- a vagyongazdálkodási folyamat dokumentálási rendjét nem határozták meg,
- a közérdekű adatok kezelésének rendjét nem alakították ki,
- a vezetői információs rendszert a vagyongazdálkodás területén hiányosan alakították ki,
- nem készítettek adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatot,
- nem rögzítették a vagyongazdálkodási folyamatok rögzítésénél alkalmazott informatikai programok adatai használatára vonatkozó követelményeket,
- a munkaköri leírásokban nem rögzítették a vagyongazdálkodással kapcsolatos jogokat, kötelezettségeket.

A **monitoring** rendszerrel szemben általános követelmény, hogy az legyen alkalmas:

- a belső kontrollok – beleértve a folyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés (FEUVE) rendszert is – működéséről megfelelő, intézkedésre alkalmas, folyamatos információk biztosítására,
- a különböző tevékenységi körök kapcsolódási pontjain előírtak betartásának figyelemmel kísérésére,
- a tevékenységekben meglévő kockázatok jelentkezésének észlelésére, és mérséklésükre, megszüntetésükre vonatkozó javaslatok megtételére,
- a belső ellenőrzés ellenőrzési tapasztalatai hasznosításának értékelésére.

A monitoring szabályozásánál jellemzően a következő **hiányosságok** fordultak elő:

- nem alakítottak ki monitoring stratégiát,
- nem határozták meg a vagyongazdálkodási folyamatok nyomon követési módszerét,
- nem írták elő a kialakított belső kontrollrendszer évenkénti felülvizsgálatát.

A vagyongazdálkodási folyamatokban a kontrollok működésével kapcsolatos tapasztalatok

A vagyongazdálkodási folyamatokban az azonosított kontrollok működésénél vegyesek voltak a tapasztalatok. Előfordult, hogy a pénzforgalomhoz kapcsolódó kontrollok kiválóan működtek, de nem ez volt a jellemző, hanem a gyenge minősítés, mind a pénzforgalomhoz közvetlenül nem kapcsolódó, mind a pénzforgalomhoz közvetlenül kapcsolódó vagyongazdálkodási folyamatokban. Hiányosságok jellemzően a következő területeken fordultak elő:

- a céljellegű támogatások, szerződések – az államháztartásról szóló törvényben meghatározott – adatainak az önkormányzat honlapján történő közzétételéről nem, vagy nem minden előírt adatra kiterjedően gondoskodtak,

-
- nem értékelték a vagyongazdálkodás folyamatában a külső és belső kockázatot,
 - nem végezték el évenként a kialakított kontrollrendszer, ezen belül különösen a beazonosított kockázatok továbbá a belső kontrollok működésének felülvizsgálatát,
 - az előírt nyomon követési módszerrel nem kísérték figyelemmel a vagyongazdálkodási folyamatot.
 - a szabályozás hiányossága miatt a vagyonértékesítést, vagyonhasznosítást megelőzően nem készítették költség-haszon elemzést,
 - nem gondoskodtak az ingatlanvagyon évenkénti leltározásáról,
 - nem rendelkeztek adatvédelmi és adatbiztonsági szabállyal,
 - a vagyongazdálkodásra kiterjedő belső ellenőrzést nem végeztek,
 - a kötvénykibocsátás döntés előkészítési folyamatában nem mérték fel annak kockázatait, nem vizsgálták a futamidő egyes éveit terhelő kötelezettségvállalás költségvetési egyensúlyra gyakorolt hatását,
 - a bevételeket megalapozó szerződések ellenőrzését végző személyek kijelölésének hiányában az ingatlan értékesítésre és az egyéb ingatlanok bérbeadására kötött adásvételi-és bérbeadási szerződésekben történt kötelezettségvállalást megelőzően nem ellenőrizték a képviselő-testület által meghatározott feltételek, az önkormányzat tulajdonosi jogait, érdekeit védő garanciális elemek szerződésben történt rögzítését,
 - az utalványok ellenjegyzésére jogosult személy az ingatlanértékesítés, tartós részesedés értékesítés, és egyéb ingatlan-bérbeadásából eredő bevétel beszedését megelőzően az utalványt nem, vagy hiányosan ellenjegyezte, nem vizsgálta, hogy az érvényesítés és a belső szabályzatban a bevételek elszámolását megelőzően előírt szakmai teljesítésigazolás megtörtént-e, valamint az utalványozás a jogszabályban előírt ellenőrzési feladatok elvégzésével történt-e, nem észrevételezte, hogy az utalványrendeleten – a jogszabályi előírás ellenére – a kötelezettségvállalás nyilvántartásba vételi számát nem rögzítették,
 - az utalvány ellenjegyzésének formai elvégzése során nem észrevételezték, hogy a törvényi előírást megsértve ellenjegyzés nélkül történt kötelezettségvállalás,

Az önkormányzat gazdálkodási rendszerének korábbi ellenőrzésekor tett javaslatok megvalósításának utóellenőrzésével kapcsolatos tapasztalatok

- a képviselő-testületek tájékoztatást kaptak az ellenőrzés megállapításairól, a javaslatok megvalósítására vonatkozó intézkedési terv azonban nem mindig készült,
- a javaslatokat eltérő arányban (63%-ban, 40%-ban, 13%-ban) hasznosították, (37%-át, 60%-át, 87%-át) nem valósították meg,
- a költségvetési rendeletervezetekben a költségvetés kiadási főösszegének megállapítása továbbra is a finanszírozási célú pénzügyi műveletek bevételeivel kiadásaival történt,

- nem intézkedtek annak érdekében, hogy a belső ellenőrzés keretében ellenőrizzék a FEUVE rendszer kiépítésének, működésének szabályszerűségét,
- nem gondoskodtak a kedvezményezett szervezeteknél a céljelleggel nyújtott támogatások rendeltetés szerinti felhasználásának ellenőrzéséről,
- nem végezték el az informatikai stratégia e-közigazgatással kapcsolatos célokkal, szükséges feltételekkel történő javasolt kiegészítését,
- nem alakították ki az e-közigazgatási feladatokat ellátó informatikai rendszer ügyfelek általi igénybevételének figyelési rendszerét,
- nem határozták meg az önköltségszámítás rendjét,
- nem írták elő a szakmai teljesítés igazolásának módját, nem jelölték ki az annak elvégzésére jogosult személyeket,
- az ellenjegyzés rendszere a megtett javaslat ellenére továbbra is hiányosan működött, több esetben előfordult ellenjegyzés nélküli kötelezettségvállalás, valamint az utalvány ellenjegyzése nem, vagy csak formálisan történt meg, mivel az aláírással igazolt ellenjegyzés során nem végezték el a jogszabályban előírt ellenőrzési feladatokat, nem észrevételezték, hogy a kötelezettségvállalás ellenjegyzés nélkül történt, elmaradt a szakmai teljesítés igazolása, valamint az érvényesítés,

A feltárt mulasztások, hiányosságok megszüntetése érdekében az ÁSZ témakörönként csoportosítva számos konkrét – pontos jogszabályi hivatkozást tartalmazó – javaslatot tett, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy az ellenőrzés megállapításairól a képviselő-testületet tájékoztatni kell és a felelősök és határidők megjelölésével intézkedési tervet kell készíteni a hiányosságok megszüntetése érdekében.

Összefoglalva az eddigieket: az önkormányzatoknál – különösen a kistélepüléseken – még nagyon sok a tennivaló a gazdálkodás szabályszerűségének javításában.

Budapest, 2011. szeptember 5.